

ถึงธรรม

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต. หนองขวาง อ. โพนาราม จ. ราชบุรี

ฟังธรรม การฟังธรรมเห็นใหม่ ฟังบ่อยครั้งเข้า ความเคยชินคุ้นเคย ความคุ้นเคย ฟังจนชินชา ถ้าพูดจนชินชา ฟังจนชินหู หัวใจมันด้าน ถ้าหัวใจมันไม่ด้าน เราจะตื่นตัวตลอดเวลา

การตื่นตัวตลอดเวลา การตื่นตัวคือการไม่ประมาท การหลับไหล การหลับไหล เห็นใหม่กิเลสมันเหี้ยมหัว พอมันเหี้ยมหัวขึ้นไป การประพฤติปฏิบัติไปก็สักแต่ว่า การกระทำไป พอทำเสร็จแล้วขึ้นมาว่า การทำแล้วปฏิบัติไปแล้วมันจะไม่ได้อะไร เราเป็นชาวพุทธนะ เราเป็นนักบวชด้วย เราเป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส เพราะมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

วันนี้เป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา ถ้าวันสำคัญทางพุทธศาสนา เราต้องมีความสำคัญ ถ้ามีความสำคัญขึ้นมามันจะทำให้คุณดีมี เขาเรียกว่าถึงใจ ถ้าถึงใจมันถึงถึงธรรม แต่ถ้ามันคุ้นเคยนะ มันทำสักแต่ว่า การสักแต่ว่าจะไม่มีสิ่งใดเป็นความสำคัญเลย มันมีแต่ความเสมอ “ไม่เป็นไรๆ” คำว่าไม่เป็นไรนะ เราต้องมีความรู้ความเป็นจริง คำว่าไม่เป็นไรมันถึงจะพ้นจากเวรจากกรรม

สติวินัยนะ พระอรหันต์เป็นสติวินัย การสติวินัย สติวินโย ทาทพุโพ อมุพฺพหฺวินโย ทาทพุโพ เห็นใหม่ ธรรมวินัยที่ได้การวินิจฉัยแล้วห้ามรื้อฟื้น พร้อมทั้งสติวินัยด้วย เพราะว่ามันไม่เป็นไร ถ้าเป็นสติวินัยแล้ว มันจะไม่เป็นไร เพราะมันไม่มีเวรมีกรรม มันเป็นกิริยาเฉยๆ เพราะใจมันพ้นจากสมมุติบัญญัติไป

แต่ของเรายังอยู่ในสมมุติบัญญัติ ถ้าไม่อยู่ในสมมุติบัญญัติเราจะไม่ท้อใจ ไม่หงายหงอย ไม่เศร้าสร้อย ความหงอยหงายเศร้าสร้อยเห็นใหม่ นี่จิตสักแต่ว่า ถ้ามันสักแต่ว่า

เห็นไหม จิตส่องใสๆ ส่องใสมันก็เศร้าหมอง มันจะส่องใสขนาดไหนมันก็ว่าแห้ว มันจะส่องใสขนาดไหนมันก็อาลัยอาวรณ์ แล้วถ้ามันเกิดมีความโลภ ความโกรธ ความหลงขึ้นมาะ มันยิ่งกระต๊อบเข้าไป มันไม่ใช่ส่องใสแล้ว ไม่ใช่อาลัยอาวรณ์แล้ว มันหัวปักคิน

ถ้าหัวปักคินนะ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเราต้องมีความสำคัญ ถ้าเรามีความสำคัญนะ การกระทำมันจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าการกระทำเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ความเป็นจริงจึงเห็นไหม ที่ไหนเป็นความจริง ธรรมะเป็นความจริง ถ้าธรรมะเป็นความจริง การปฏิบัติเป็นความจอมปลอม การปฏิบัติเป็นการสักแต่ว่าทำ การปฏิบัติเป็นการฉ้อฉล มันจะเข้าไปสู่ความเป็นจริงได้อย่างไร

ในเมื่อธรรมะความเป็นจริง ของที่มันจะเข้าไปสู่ความเป็นจริงได้มันต้องเป็นความจริง คุณติ เวลาเขาหลอมเหล็ก อุณหภูมิพันกว่าองศา เวลาเขาหลอมเหล็ก เขาหลอมทองคำ เขาหลอมอะไรต่างๆ อุณหภูมิมันต้องได้ของมัน เวลามันหลอมดูเขาใส่ในเบ้าเขาใส่อย่างไร ทำไมมันร้อนขนาดไหนเขาก็ใส่ได้ นี่ไงในเมื่อมันมีภาชนะที่มีความคงทนที่จะรับความหลอมละลายอันนั้นได้

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจนะ กิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันเป็นความเร่าร้อนในหัวใจ มันเป็นสิ่งที่ยึดขย้ำในหัวใจ เป็นสิ่งที่อวิชชา เป็นความไม่รู้ เป็นความไม่เห็นที่กระต๊อบเราอยู่ แล้วเราจะเอาอะไรไปทำมัน เราไปงานกับมันนะ ปฏิบัติไปยอมจำนนกับกิเลส เวลาจะเทศน์นะ โอ้อโฮ เสียมารยาท ต้องขออนุญาตกิเลสก่อนค่อยเทศน์นะ จะทำอะไรก็ให้กิเลสมันออกนำหน้าก่อน โอ้อโฮ กิริยาสุภาพ มารยาทเรียบร้อย โอ้อโฮ ดึงามไปหมดเลย แต่กิเลสมันขี้หัวอยู่นะ

แต่ถ้าเราจริงจังกับมันล่ะ มันอยู่ที่ไหน? กิเลสมันอยู่ที่ไหน? เราจะต้องมีสติปัญญาเข้าไปต่อสู้กับมัน ถ้าไปต่อสู้กับมันเห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปี ได้หักหาญ ได้มีการกระทำ มีการอดอาหาร มีการอดนอน จนซ้ออกสลบไปถึง ๓ วัน ท่านหักหาญต่อสู้กับมัน แต่ต่อสู้กับมันด้วยความไม่รู้เท่า

เวลาท่านมาอานาปานสติ ท่านมากำหนดของท่านขึ้นมา พอจิตมันสงบเข้ามา มันจะนุ่มนวลอ่อนหวานขนาดไหน แต่มันมีสติปัญญาเข้าไป เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน

“ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด”

ความประมาท ประมาทจากไหนล่ะ? ตาใสๆ เดินไปนะ เหมือนกับตาบอดตาใส ตาบอดดี เดินไปเหมือนกับซากศพ มันเหม่อลอยไป กิริยาข้างนอกมันก็ดูว่าเหมือนคน สมบูรณ์ แต่ข้างในมันขาดสติ พอมันขาดสติเห็นใหม่ พอมันขาดสติมันจะไปทำสิ่งใดละ กิเลสมันก็ครอบงำ เพราะอะไร เพราะเราเห็นใหม่ ไม่เป็นไรๆ ใจ ความไม่จริงไม่จังของเรา

ถ้ามันจริงจังขึ้นมา คูลิ เวลาพระเราถ้าจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เขาบอกว่า “คนนี่ เข้าหมูไม่ได้ อยู่คนเดียว โดดเดี่ยว ไม่มีพรรคไม่มีพวก” ก็ไม่มีพรรคไม่มีพวกนั่นแหละ มันจะดูใจมัน คูลิ สัตว์เวลามันหลงฝูงไป มันก็จะเข้าฝูงทั้งนั้น พอเข้าฝูงไปแล้วเห็นใหม่ สัตว์ฝูง เวลาเลื่อมมาจะทำร้ายอะไรมัน ทั้งฝูงมันช่วยเหลือเอื้อจันกัน ไอ้สัตว์โตน ไอ้สัตว์ หลงฝูงไปนะ แต่สัตว์หลงฝูงมันต้องรักษาตัวมันให้เห็นใหม่

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราประพฤติปฏิบัติเราจริงจังขึ้นมา เวลาเรารักษาใจของเรา เราจะไม่มีพรรคมีพวก ไม่มีพรรคมีพวกแต่มันมีธรรมอยู่ข้างใน มันมีสติปัญญา มันจะมีการค้นคว้าการดูแลของมัน แต่ถ้ามันมีพรรคมีพวก พรรคพวกมัน มันก็ไอ้พวกหางด้วน ใจ ไอ้พวกหางด้วน ไอ้พวกที่เอาตัวไม่รอด มันก็ไปกองกัน ฝนตกก็ชี้หมูไหล คนจัญไร มันก็ไปกองกันอยู่นั่นแหละ แล้วก็บอกว่ามีพรรคมีพวก

มีพรรคมีพวกต้องมีธรรมวินัยในหัวใจ ถ้าเราจะมีพรรคมีพวกเราต้องมีคุณธรรม ในหัวใจ ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจ ธรรมต่อธรรมมันต้องเข้ากันได้ น้ำเข้ากับน้ำ น้ำมันเข้ากับน้ำมัน คูลิ คนเราเข้ากันด้วยธาตุ ถ้าธาตุมันเป็นธาตุที่ดี ธาตุมันเป็นธาตุที่เป็นความจริง มันจะไปกองกันด้วยความที่เป็นธาตุที่ดี

แต่ถ้ามันเป็นธาตุที่เลว มันก็จะไหลไปสู่ธาตุที่เลว ไม่มีความจำเป็นว่าจะมีพรรคพวกหรือไม่มีพรรคพวก มันจำเป็นว่าเรามีธรรมหรือไม่มีธรรม มันจำเป็นว่าจิตใจเราเย็นได้หรือเย็นไม่ได้ ถ้าจิตใจเราเย็นได้ จิตใจเรานั้นคงขึ้นมาแล้ว มันจะจำเป็นไปที่ไหน คนเกิดมามันก็ตายหมด สภาวะทุกสิ่งสภาวะแวดล้อมต่างๆ โลกนี้เป็นอนิจจัง มันต้องหมุนไปเป็นธรรมดาของมัน เราจะเหนียวรั้งมันไว้ทำไม เราจะเหนียวรั้งมันมาได้ไหม เราจะ

เหนียวรั้งชีวิตเรา เราจะเหนียวความแก่แต่ไม่ให้มันแก่แต่ไปได้ไหม มันเหนียวรั้งอะไร ไม่ได้ซักอย่างหนึ่ง

ที่นี้ไม่ได้ซักอย่างหนึ่ง เราทำอะไรมันจะเป็นประโยชน์กับเราบ้างละ สิ่งใดจะเป็นประโยชน์กับเรา มนุษย์เรามีบุญกุศลเป็นสมบัติ ยิ่งพระเรามีธรรมวินัยเป็นสมบัติ แล้วถ้าธรรมวินัยเป็นสมบัติ จิตใจมันถึงธรรมใหม่ละ ถ้ามันถึงธรรมนะ มันทำอะไรมัน เข้มข้นทั้งหมด

แต่เพราะมันไม่ถึงนะสิ เวลาธรรมไม่ถึงมันสักแต่ว่าทำกันนะ พอสักแต่ว่าทำแล้วจะทำอะไรจริงจัง อันนี้ก็เลสนะ มันเป็นความอยากนะ อ้าว ก็อยากพ้นกิเลสทำไม ความอยากที่เป็นมรรคมันก็มี ถ้าไม่มีความอยาก ไม่มีการกระทำเลย มันก็คนตายสิ อ้าว พอเวลาคนตาย บอกคนตายเป็นพระอรหันต์ เพราะมันนอนนิ่งสงบนิ่ง มันจะตายอยู่แล้ว พอคนตาย คนเงา คนเหงา มันเป็นพระอรหันต์ มันจะสำเร็จแล้ว เพราะอะไร เพราะมันไม่ขยับเลย เพราะสัญญาฐานชีพมันไม่มี มันกำลังจะตายอยู่แล้ว เรายังมันคนมีสติปัญญา คนกระฉับกระเฉง การกระทำมันต้องมีการกระเพื่อมเป็นธรรมดา

แต่การกระเพื่อม กระเพื่อมที่ดีเห็นใหม่ เวลาทำความสงบของใจขึ้นมา น้ำนิ่งแต่ไหล มันมีการเคลื่อนไหวของมันอยู่ แต่มันนิ่งของมัน มันไม่ใช่คลื่นที่ซัดทำลายชายฝั่งที่ไหลล่นะ เวลาคลื่นซัดทำลายชายฝั่ง ที่ดินของเราคลื่นมันซัดทุกวัน มันจะทำลายไปหมดเลย มันจะไม่มีอะไรเหลือเป็นสมบัติของเราแล้วนะ

อันนั้นมันเป็นสิ่งที่ทำแล้วมันมีความเสียหาย แต่เวลาน้ำนิ่งแต่ไหลล่นะ จิตมันสงบขนาดไหน จิตมันมีหลักมีเกณฑ์ของมันขนาดไหน มันต้องมีหลักมีเกณฑ์ของมัน ถ้ามันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน มันจะทำจิตใจของเราให้เข้มแข็งขึ้นมาได้อย่างไร นี่ไงถ้ามันถึงธรรม สรรพสิ่งทุกอย่างจับต้องไปมันจริงจังไปหมด การทำจริงทำจังนี่แหละ

การทำจริงทำจังนี้เราก็บอกว่า “การทำจริงทำจังนี้มันเป็นความรุนแรง”

ความรุนแรงเห็นใหม่ น้ำนิ่งแต่ไหล รุนแรง แต่นุ่มนวล รุนแรงแต่มีความนุ่มนวล มีความรับรู้ภายใน มีสติปัญญารอบคอบอยู่ภายใน ถ้ามีสติปัญญารอบคอบเห็นใหม่ นี้ถึงธรรม ถ้าถึงธรรมนะ จะเป็นสิ่งใด มันมองสิ่งใดแล้วมันจะย้อนกลับมา ย้อนกลับมา

เดือนสติเรา ย้อนกลับมาเตือนหัวใจของเรานะ ถ้ามาเตือนหัวใจของเราเห็นใหม่ มันมีการกระทำ มรรคหยาบ มรรคละเอียด มรรคหยาบๆ ให้มันมีขึ้นมาก่อน ความหยาบๆ คำว่าหยาบๆ แม้แต่สลดสังเวชในชีวิตนี้ก็หยาบๆ นะ มันสลดสังเวชกับชีวิตนะ

นี่ไง คุณก็เทียนเวลาจุดแล้วมันไหม้ตัวมันเอง มันต้องหมดเล่มไป ชีวิตเราเห็นใหม่ ตั้งแต่เกิดมาก็ปากกัดตีนถีบอยู่กับชีวิตนี้แหละ อยู่กับความเป็นไป แล้วทำดีจะได้ดีไหมล่ะ ทำดีนะ โลกธาตุเขาก็ดีเทียบกันตลอดมา ไม่มีใครสมความปรารถนา กับโลกทั้งหมดเลย เวลาเขาจะสมความปรารถนาในปัจจุบันนี้ เขาต้องจ้างที่ปรึกษาสร้างภาพนะ โอ้อโฮ ออกจากบ้านไปก็ต้องสร้างภาพไปตลอดเลย เพื่อให้สังคมเขายอมรับ มันน่าสังเวชนะ

แต่เราอยู่โคนไม้ เราทำความดีของเรา โลกมันจะดีเทียบ มันจะดีจินนินทาขนาดไหน มันปากเขานะ เราไม่ต้องไปจ้างที่ปรึกษามาสร้างภาพ จ้างมาสร้างภาพนะ สร้างทุกอย่างเลย ให้ชาวโลกเขายอมรับนับถือ แต่ในหัวใจเราเร่าร้อน แล้วเวลาตายไปนรกอเวจี มันเปิดกว้างไว้แล้ว เราจะลงนรกอเวจีเลยนะ

สร้างภาพแล้วมันเป็นความจริงใหม่ล่ะ แต่จิตใจเราเป็นความจริงนะ ในปัจจุบันนี้ ลุยไฟ นรกอเวจีเลย ดีจินนินทานะรอบโลก แต่หัวใจเราสว่างไสว นรกอเวจีเห็นใหม่ สุขโต ใจมันมั่นคงของมัน มันจะไปไหน มันจะลงนรกอเวจีที่ไหน

แต่ในปัจจุบันนี้อย่างกับนรกอเวจีเลย ลุยไฟตลอด ไปไหนมีแต่เสียงดีจินนินทา มันจะดีจินนินทาขนาดไหนมันก็เรื่องของมัน เรื่องของโลกเขา เรื่องของโลกเขา โลกมันเป็นแบบนั้น แต่ใจของเราต้องเป็นธรรม ถ้าใจของเราเป็นธรรมเพราะอะไร เพราะเรามีสติปัญญาของเรา สติปัญญามันจะรักษาตัวเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาด้วยอะไร ด้วยมรรคญาณ ด้วยมรรค ๘ สติชอบ งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ นี่สติปัญญาชอบ แล้วของเราชอบใหม่ล่ะ เราก็ชอบ ก็อบปีมาจากพระไตรปิฎกเปรี้ยะเลย เหมือนเปรี้ยะ!

แล้วมันชอบไหม? ก็อบปีมามันพระไตรปิฎก แต่หัวใจมันเศร้าหมอง หัวใจมันมีอวิชา เข้ามาแล้วมันก็ไม่เป็นความจริงกับเราหรอก มันเป็นสัญญาของเราทั้งนั้น แต่ถ้า

เราทำของเรา พอทำของเราขึ้นมา บอกว่า สร้างภาพๆ จะสร้างภาพไม่สร้างภาพ ดอกบัว
เกิดจากโคลนตม เราจะเกิดจากหัวใจของเรา

หัวใจมันทุกข์ยากอยู่นะ มันทุกข์ยากอยู่ แต่เพราะมีสติปัญญา เห็นใหม่ ทน เวลา
ประพฤติปฏิบัติทุกข์ใหม่? ทุกข์ ทุกข์ทั้งนั้น บังคับใจให้นิ่ง นานิ่งแต่ไหล มันไหลคือ
พลังงานมันมีอยู่ แต่ให้มันนิ่ง ความคิดมีไหม? มี แต่บังคับไว้ไม่ให้ไป ให้อยู่อย่างนี้ อยู่
ในทางจงกรม ให้อยู่ในทางนั่งสมาธิภาวนา บังคับไว้ละ บังคับไว้ จิตใจบังคับไว้ให้อยู่
ในร่างกายนี้

แต่เวลาเราปฏิบัติเห็นใหม่ ผู้ที่ปฏิบัติมาจากบ้าน ร่างกายอยู่นี้แต่ใจมันคิดถึงบ้าน
คิดถึงการกระทำที่บ้านที่มันยังไม่มีการกระทำ ร่างกายอยู่นี้ แต่จิตมันส่งออกไปอยู่ที่
โน่น

แต่ถ้าเราบอกว่าร่างกายอยู่นี้ จิตใจก็ต้องอยู่ที่นี้ด้วย อยู่ที่นี้มันอยู่ที่ไหน อยู่ที่นี้
อยู่ที่สติ อยู่ที่พุทธ อยู่ที่ปัญญาอบรมสมาธิ มันก็แลบออก แวบออก คิดเรื่องโน้น คิด
เรื่องนี้ มันเป็นเรื่องสุขวิสัย มันเป็นเรื่องที่สติปัญญามันยังไม่รอบคอบ

แต่ถ้าวันใดมันรอบคอบนะ พอสติสมบูรณ์คิดไม่ได้เลย หยุดหมด! พอหยุดหมด
มันอยู่กับอะไร? มันอยู่กับสติไง อยู่กับสติ อยู่กับพลังงาน อยู่กับผู้รู้นี้ ถ้าอยู่กับผู้รู้นี้เห็น
ใหม่ จิตใจมันอยู่กับผู้รู้

เหมือนน้ำเต็มแก้ว ในแก้วมันมีน้ำมันก็มีของมัน ถ้าในแก้วไม่มีน้ำล่ะ ในแก้วมี
แต่แก้วเปล่าๆ เห็นใหม่ ร่างกายมีแต่ร่างกายเปล่าๆ หัวใจไม่ได้อยู่กับเรา หัวใจมัน
ส่งออกหมด แต่พอปัญญาเกิดมหาศาลเลยนะ คิดได้ร้อยแปดเลย ก็ร่างกายเราอยู่นี้ เราก็
คิดอยู่นี้ไง แต่มันคิดเรื่องอะไรล่ะ มันคิดเรื่องบ้าน มันคิดออกไปข้างนอกอีกตั้งหลายร้อย
กิโล มันก็ส่งไปอยู่ที่โน่นแล้ว มันก็แก้วเปล่าๆ มันเป็นแก้วไม่มีน้ำ

ร่างกายเราก็เหมือนแก้ว น้ำก็คือจิตใจของเรา ถ้าน้ำมันคือจิตใจของเรา เราพัฒนา
ของเรา เรามีสติปัญญา เราตั้งไว้ของเรา เราตั้งสติ ตั้งสติบังคับมัน ถ้าบังคับไม่ได้ ถึงเวลา
บังคับไม่ได้ก็ผ่อนอาหาร อดนอนสู้กับมัน

การสู้กับมันนะ เพราะอะไร เพราะความคิดมันเกิดจากไหน? เกิดจากจิต จิตนั้นอยู่ที่ไหน? จิตมันอยู่ที่ร่างกายของเรา แล้วร่างกายของเรามันกินอิมมูนอ่อน พลังงานมันก็มหาศาล เวลาตัดทอนๆ มันไป จิตมันอยู่ที่ไหน? จิตมันก็อยู่ในร่างกายนี้ ร่างกายนี้มันขาดอาหารไป พอขาดอาหารไปร่างกายมันก็อ่อนเพลีย สติปัญญาไล่ความคิดไป คิดมันจนคิดไม่ไหวแล้ว มันล้าหมดแล้ว พอมันล้าหมดแล้ว แล้วมันอยู่ที่ไหนล่ะ

นี่ไง ถ้าเรามีสติปัญญาเราแก้ไขของเราจะ ทั้งๆ ที่ว่าน้ำเต็มแก้ว แก้วนี้มันต้องไปตักน้ำมา หรือเราต้องเอากาน้ำเทน้ำลงไปในแก้วนั้น มันถึงมีน้ำขึ้นมา แต่หัวใจของเรา มันมีอยู่แล้ว มันอยู่ในใจเรานี้แหละ แต่เราหามันไม่เจอ แล้วมันทำมาไม่ได้ พอมีสติขึ้นมาเห็นใหม่ มันก็มีความอบอุ่นขึ้นมา

อ้าว เวลานั้นในแก้วไม่มีทำไมมันเราร้อนนักล่ะ อ้าว เวลานั้นสงบขึ้นมา ทำไมมันมีสติขึ้นมา อ้าว น้ำมันมาจากไหนล่ะ? สติมันมาจากไหน? จิตมันมาจากไหน? นี่มันมาจากไหน? ...มันก็อยู่ในร่างกายเรานี้แหละ มันอยู่ในนี้ มันอยู่ในนี้ ตัวจิตมันอยู่ในกลางหัวอกนี้ แต่โดยธรรมชาติของมัน ธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธาตุมันส่งออก มันพิจารณาของมันไปตลอด

แล้วในปัจจุบันนี้ศาสนาเจริญรุ่งเรือง พอเจริญรุ่งเรืองเรามาศึกษาศาสนา เรามาศึกษาศาสนาใหม่ๆ เราก็มาศึกษา ชื่อมันทั้งนั้นเลย สติก็ชื่อสติ ปัญญาชื่อปัญญา ชื่อมันทั้งนั้นเลย แล้วตัวมันอยู่ที่ไหน แต่เราก็ละล้าละลังนะ ตอนนี่กลายเป็นครึ่งลูก ลูกครึ่งไง จะว่าไม่ปฏิบัติก็ปฏิบัติ ให้อุบัติคิดว่าจะได้ผลก็ไม่ว่ามันอยู่ที่ไหน นี่ไงเพราะมันไปเชื่อวิทยาศาสตร์ เชื่อโลก เชื่อความเป็นจริง เชื่อสมมุติใจ

แต่มันไม่เชื่อความจริง พอมันเชื่อความจริงขึ้นมาละ เวลาจิต “ทำไมมันเป็นอย่างนี้ล่ะ” อ้าว ทำไมถึงเป็นอย่างนั้น เป็นเพราะอะไร? เพราะมันไม่เคยเห็น เป็นเพราะมันไม่เป็นแบบโลก โลกมันคือโลก

โลกเห็นใหม่ คุณติ ทางวิชาการเขาศึกษา เขาคำนวณกันมันเป็นไปหมดเลย แต่ความจริงล่ะ ความจริงมันอยู่ที่ไหน เจอความจริงใหม่ เป็นการคำนวณเป็นการศึกษา เป็นการเล่าเรียน มันก็รู้ได้หมด นี่สมมุติ สมมุติปัญญาดี ชื่อมันทั้งนั้นเลย แต่พอมันจะเป็นจริงขึ้นมา กลับแปลกประหลาด กลับมหัศจรรย์

ถ้าเราจริงนะ เราถึง คนเห็นใหม่ ใจมันถึงใจ ใจลงครูบาอาจารย์ ใจลงธรรม เวลา มันทำมันทำจริงทำจริงนะ แต่ใจถ้ามันไม่ลงมันถึงๆ นะ พอมันถึงๆ มันสักแต่ว่า มันจะทำอะไรมันละล้าละถ้าง เชื่อหรือไม่เชื่อ จริงหรือไม่จริง มันห้าสิบห้าสิบ เพราะอะไร มันห้าสิบๆ มันเกิดจากไหน มันก็เกิดจากความเรรวนของเราไง

นิวรรณธรรมกัณฑ์มรรค ผล นิพพาน นิวรรณธรรมกัณฑ์แม่แต่ความสงบของใจเลย มันจะสงบก็สงบ มันจะทำอะไรก็ลุ่มๆ คลำๆ มันไปไหนไม่รอดเลย เพราะมันทำสักแต่ว่า ทำกันไป

ฉะนั้นวันนี้วันวิสาขบูชาณะ เวลาชาวโลกนะ เขาเป็นคฤหัสถ์ พระก็โพชนะนา กันไปเลย วันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา แล้วเราเป็นพระเอง เราไม่รู้จักวันสำคัญเลย หรือ เราเป็นศากยบุตรแท้ๆ นะ เราบวชมาในธรรมวินัย ต้องให้คนเขาบอกใหม่ว่าวันนี้ วันวิสาขะ

แล้ววันวิสาขะมันเป็นวันอะไร? แล้ววันวิสาขะมันสำคัญอย่างไร? ทำไมเราไม่มีความรู้สึกกระตือรือร้นในตัวเราเองเลยหรือ ทำไมจิตใจเรามันไม่กระตือรือร้นในตัวเองเลยว่าเป็นวันนี้คือวันอะไร แล้วจิตใจมันคิดถึงตัวมันไหม คิดถึงชีวิตเราไหม เราเชื่ออะไร เราเป็นลูกใคร เราเกิดมาได้อย่างไร มันคิดไหม?

ถ้ามันคิดได้ขึ้นมา มันก็มีหลักมีเกณฑ์ของมันขึ้นมา แล้ววันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา ถ้าใจมันถึงธรรมนะ เวลามันถึงธรรมมันถึงหมด มันเป็นอันเดียวกันหมด มันเต็มไม้เต็มมือ มันเข้าใจไปหมดเลย แต่ถ้ามันไม่ถึงล่ะ มันไม่ถึงธรรม ใจมันไม่ถึงธรรม ใจมันเลยพร่อง พอใจมันพร่องใจมันก็เรรวน พอใจมันเรรวนก็ต้องให้คนอื่นกระตุ้นตลอดนะ

วันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา แล้วเราไม่รู้อะไรเลยหรือ ทั้งๆ ที่เป็นศากยบุตร เราเป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศากยบุตรพุทธชินโรสนะ เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดจากธรรมและวินัย ธรรมและวินัยเห็นใหม่ ฉลาดตึ๋งตึ๋งธรรม เป็นวินัยกรรม เราเกิดมาจากวินัยกรรม เราบวชมาในพุทธศาสนา บวชมาเป็นชาวศากยะ เป็นศากยบุตรพุทธชินโรส เราเป็นขึ้นมาแล้ว พอเป็นขึ้นมาแล้ว เราต้องรู้จักดี ถ้าเรารู้จักขึ้นมาละ มันจะตื่นตัว

เวลาไม่ใช่วันสำคัญเราก็เร่ร้อน ว่าวเชือกขาด มันก็ไหลไปเหมือนกัน เพราะคนมันมีกิเลสมันพลอได้ทั้งนั้น คนเรายังขาดสติอยู่นะ กิเลสมันขับไล่ไป กิเลสมันขับดันไป เราก็ไหลไปตามกับมันนั่นละ แต่ถึงวันถึงครามันต้องมีจริงจั่งบ้างสิ หลวงตาท่านพูดประจำ “การประพฤติปฏิบัติมันต้องมีหนักมีเบา” เวลาหนักมันต้องหนักสิ เวลาเราล้มลุกคลุกคลานนะ เราต้องหนักกับมัน เราต้องจริงจั่งกับมัน

เวลามันจะเบาขึ้นมา เวลาจิตมันสงบขึ้นมา มันจะเข้านุ่มนวลขึ้นมา มันจะลงสมาธิ เราควรจะต้องสติอย่างไร มันนุ่มนวลขนาดไหน ไม่ใช่ว่าจะตกกันตลอดเวลา โคนต้นไม้เสื่อกี๊ก็จะเอาขวานตกอยู่นั่นแหละ ตกอยู่นั่นแหละ ตกจนไม่เหลืออะไรเลย แก่นก็ตกทิ้งไปหมดเลย มันก็ไม่ใช่ โคนไม้ลงมา สิ่งใดที่มันก็ต้องตกไปก่อน พอมันเรียบแล้วเราจะใสด้วยกบด้วยเลื่อย เราก็ลงมันไป

นี่ก็เหมือนกัน เราก็ต้องจริงจั่งกับเราก่อน โคนต้นไม้ลงมา โคนหัวใจไม่ให้มันเห่อเหิมไปทางโลก โคนมันไม่ให้โลกกระชากลากไป ให้มันอยู่ในวงศีลวงธรรมนี้ มันจะกล้าหาญ มันจะเด็ดเดี่ยวขนาดไหน มันก็ต้องเด็ดเดี่ยวอยู่ในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่เด็ดเดี่ยวไปในทางโลก โลกเขาเด็ดเดี่ยวกัน เขาเด็ดเดี่ยวไปเด็ดขลุ่ยกระมังมันจะร่อยู่อ้างหน้า การเด็ดเดี่ยวของเรา เด็ดเดี่ยวในตัวของเราเอง เด็ดเดี่ยวว่าจิตใจมันเร่ร้อนขนาดไหน จิตใจมันมีอะไรแอบแฝงขนาดไหน เด็ดเดี่ยวกับมันด้วยศีลธรรมจริยธรรม

ถ้าเด็ดเดี่ยวกับมัน โคนมันลงมา พอโคนมันลงมา พอเราเด็ดเดี่ยวกับมัน มันไปไหนไม่รอด เหมือนกับเราครอบไว้ด้วยธรรมวินัย พอครอบด้วยธรรมวินัย เรารักษาของเรา เราจะจับต้องอย่างไร เราจะทำอย่างไร เราจะค่อยๆ คูแกลไปของเรา มันจะพัฒนาขึ้นมา

แต่การพัฒนาของจิตขึ้นมา เห็นไหม เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ เป็นเรื่องธรรมดา การกระทำมันไม่เจริญเลยมันเอามาจากไหน จิตใจที่มันมีคบอด มันมีค้ำค้ำอยู่ ถ้ามันมีสติขึ้นมามันก็จะพัฒนาของมันขึ้นมา แล้วพัฒนาขึ้นมามันจะคงที่ไหม มันมีสิ่งใดคงที่ในโลกนี้ โลกนี้เป็นอนิจจังทั้งหมด สิ่งใดเป็นอนิจจังถึงนั้นเป็นทุกข์

คุณเกิดสิ หายใจเข้าไม่หายใจออกก็ตาย สิ่งที่มีชีวิตอยู่มีชีวิตอยู่ด้วยอาหาร คนขาดอาหารก็ตาย ขาดอากาศหายใจก็ตาย ทุกอย่างก็ต้องตาย แล้วมีอะไรเป็นความมั่นคงบ้าง มันก็อนิจจังทั้งนั้น แล้วเวลาอนิจจังทั้งนั้น แต่มันสืบต่อไปด้วยอายุขัย สืบต่อไปด้วยเวรด้วยกรรม ด้วยวันเวลาสืบต่อชีวิตนี้มา แล้วชีวิตนี้มันจะสิ้นสุดลงเมื่อใด ถ้ามันสิ้นสุดลงเมื่อใด พอวันสิ้นสุดนั้น พอวันจะตายนั้น เสียตายทุกคน “อยากจะทำดีๆ อยากจะพ้นจากทุกข์”

แล้วในปัจจุบันนี้มีโอกาส ๑๐๐ เปอร์เซนต์เลย เขาเปิดโอกาสให้เต็มที่แล้ว ทางกรรมก็มี นิ่งสมาธิก็มี ที่ไหนก็มี ทำไหมล่ะ? เอาไว้เมื่อนั้น เอาไว้เมื่อนี้ มันไม่มีหนักไม่เบาเพราะเราไม่มีหนัก ไม่มีเบา เราไม่มีสิ่งใดจริงจังเลย เราเลยกลายเป็นคนที่ไม่มีความสมบัติ ถ้าเรามีความจริงจังกับเรา คุณสมบัติของศากยบุตร คุณสมบัติของนักปฏิบัติ

ถ้าคุณสมบัติของนักปฏิบัติมันเกิดขึ้นมา คุณสมบัติมันมี ถ้าคุณสมบัติมันมีมันทำของมันได้ ถ้าคุณสมบัติความจริงจังมันเกิดขึ้นมา ถ้าความจริงจังมันเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาจากไหน เวลาครูบาอาจารย์ท่านคอยบอกคอยสอน มันก็เป็นเรื่องธรรมดา เรามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ก็เป็นผู้นำของเรา มันก็ต้องคอยบอกคอยสอน ถ้าคอยบอกคอยสอนมันก็ยังมาน้อยเนื้อต่ำใจนะ จะเป็นอย่างนั้น...

เวลาทางการศึกษา เขาก็ต้องหาครูบาอาจารย์ที่มั่นคง เขาต้องหาครูบาอาจารย์ของเขาที่เป็นที่น่าไว้เนื้อเชื่อใจได้ เพื่อการศึกษาของเขาจะได้ไม่เสียหายของเขาไป นี้ก็เหมือนกัน เราหาครูบาอาจารย์ขนาดไหน ถ้าครูบาอาจารย์ของท่านเป็นจริง คำไหนคำนั้นนะ ครูบาอาจารย์ที่เป็นความจริง เขาไม่พรั่นเพรื่อ แต่เวลาลงคาบที่ไรก็คอยขาดทุกทีแล้วกันนะ

แต่เวลาจะลงคาบนั้นก็เรื่องหนึ่ง เวลาจะปลุกปลอบน้ำใจก็เรื่องหนึ่ง เวลาจะกระตุ้นให้มีการกระทำก็เรื่องหนึ่ง ไม่อย่างนั้นมันเฉาเนาะ มันเฉา มันเหมามันหงอยเนาะ คูสิเขาบวชกันแล้ว เขามีแต่ความสุข ความสนุกครึกครื้น โอ้เราบวชแล้วนะ มันก็มีแต่โคนต้นไม้ เข้าใจขึ้นมาที่ต้นนี้ พรุ้งนี้มาก็โอ้ต้นเดิมนี้ โอ้โฮ อยู่แต่โคนต้นไม้ เห็นแต่ก้อนกรวด เห็นแต่แผ่นดิน ไม่เคยเห็นอะไรเป็นที่ดีงามเลย!

แต่เวลามันภาวนาไปนะ พอจิตมันสงบ จิตมันจะไม่รับรู้จากภายนอกเลย มันจะหดเข้ามาอยู่ภายในกายของมัน พอมันหดเข้ามาอยู่ภายในกาย ความสงบร่มเย็นมีความสุขขึ้นมา เวลาจิตสงบนะ ครูบาอาจารย์อย่างนาทิตะเห็นใหม่ เวลานาทิตะเดินจงกรมอยู่นะ คิดถึงชาวบ้าน คิดถึงอะไรต่างๆ น้อยเนื้อต่ำใจนะ เทวดามาหยุดค้อยู่กลางอากาศเลย

“พวกที่ยังคิดในรูป รส กลิ่น เสียง พวกที่จะไปเที่ยวกัน ใช้น้ำมันหนอนอยู่ในวิญญูะ ท่านต่างหาก ท่านต่างหากเป็นผู้วิเศษ ท่านต่างหากจะพ้นจากวิญญูะ” พ้นจากวิญญูะสงสารเชียวนะ ไอ้ที่ว่าเขาก็โค่นต้นไม้ เย็นก็โค่นต้นไม้ อยู่ในป่าในเขามีแต่ความเศร้าเหงาหงอย เทวดาบอกว่า “นี่จะพ้นจากวิญญูะ”

แล้วพ้นจริงหรือยัง พระนาทิตะพ้นไปแล้ว พระนาทิตะพอเทวดามาเตือนได้สติเลย ของเรามันยังหงอยอยู่อย่างเก่า “มีแต่ต้นไม้ มีแต่ป่ากับป่า ไม่เคยเห็นอะไรกับเขาเลย เขาอยู่กับมีแต่ความรื่นเริง มีแต่ความสุข ไอ้เรานะ ตื่นขึ้นมาที่โค่นต้นไม้ เอาบาตรมาศาลา ฉันเสร็จแล้วก็กลับกุฏิ แล้วมันมีอะไรที่รื่นรมย์ในหัวใจล่ะ”

มีที่รื่นรมย์ในหัวใจต่อเมื่อจิตมันลง ถ้าจิตมันลง “สุขอื่นใดเท่ากับความสงบไม่มี” จิตสงบมีความสุขมหาศาล ความสุขของเราความสุขที่โลกเขาแสวงหากัน โลกเขาแสวงหาความสุข เขาได้แต่มีการผ่อนคลายเท่านั้น ไปตากอากาศ ไปพักผ่อน พักผ่อนให้จิตใจเห็นใหม่ ไปชาร์จไฟชาร์จแบตเตอรี่แล้วกลับมาทำงานต่อ นี่มันก็เรื่องของวิญญูะ เรื่องของโลกนั้น

ของเรา เราก็เคยเห็นสภาพนั้นมา เราก็เคยได้สัมผัสชีวิตอย่างนั้นมา แล้วชีวิตอย่างเราล่ะ ชีวิตอย่างเราเห็นใหม่ นักรบ! นักรบรบกับกิเลสตัณหาความทะยานอยากของตัว ไม่ใช่ที่รบที่จะไปรบกับใครทั้งสิ้น รบกับกิเลสตัณหาความทะยานอยาก เว้นไว้แต่ครูบาอาจารย์ที่เป็นที่พึ่ง คอยบอกถูกบอกผิดนั้นล่ะ มันถึงมีการกระทบกันบ้าง

แต่เรื่องของเรานะ มันเรื่องของในหัวใจของเราทั้งหมด ถ้าหัวใจของเราทั้งหมดนะ เราย้อนกลับมาดูใจเรา ถ้ามันตั้งสติขึ้นมา

โดยปกตินะ แม้แต่วันพระทุกวันพระโดยการปฏิบัติส่วนใหญ่แล้วเน็ชชิกตลอด คือว่าถึงวันพระแล้วไม่นอนเลย กลางคืนนะไม่นอน สู้กับมันตลอด มันจะง่วงเหงา หาวนอนขนาดไหนก็สู้กับมัน แล้วสู้กับมัน พอเช้าขึ้นมาเห็นใหม่ เราบิณฑบาตมันแล้ว เราก็มืดเวลาพักผ่อน เวลาพักเราจะพักตอนไหนก็ได้ แต่ถ้าเรายังไม่พัก เราสู้กับมัน นี่คือ โอกาสนะ

ขณะที่ยังมีลมหายใจอยู่เรามีโอกาส ถ้าเราสู้กับมันเต็มที่ วันพระวันเจ้าเรายังถือ เน็ชชิกโดยธรรมชาติเลย การปฏิบัติเรื่องไม่นอน เรื่องผ่อนอาหาร นี่เป็นเรื่องปกติ เป็น เรื่องธรรมดา ทำกันจนเป็นเรื่องธรรมดา

แต่วันนี้มันวันสำคัญทางพุทธศาสนา วันวิสาขบูชา เราจะต้องมีอะไรกระตุ้นใจ เราบ้างสิ มันมีอะไรให้เราตื่นตัว ให้เรากระตุ้นขึ้นมา คูสิ คนเขานับเงินนะ เขานับเงินได้ เท่าไหร่ก็เป็นเงินของเขา แต่เน็เราจะนับสติ นับสมาธิของเรา ถ้าเรานับได้เท่าไหร่มันก็เป็นของเรา

ไอ้นับแล้วลืม ขึ้นต้นใหม่ หนึ่งตลอดเวลาเลย ๑ ๒ ๓ ..๑ ๒ ๓ ๑ อยู่เน็ล่ะมัน ไม่ไปซักที เขานับ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ เขามีเงินเป็นร้อยล้านเป็นพันล้าน เขานับ เงินของเขาแล้วเขาฝากธนาคาร ไอ้เรานับสตินับปัญญา นับแล้วนับอีก ลืมลูกกลูกหลาน อยู่เน็ นับไม่ได้ซักสิ่งหนึ่งเลย มันก็กระตุ้นตัวเองขึ้นมาสิ

ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คูสิ ตรัสรู้อยู่โคนต้นไม้เนาะ เป็นครูสอน เทวดา อินทร์ พรหม ทั้งหมดเลย ทำไมสอนได้ละ ทำไมจิตใจมันสอนเทวดาก็ได้ สอน พรหมก็ได้ อ้าว แล้วพรหมมันโง่ขนาดไหนต้องมาฟังพระพุทธเจ้า แล้วเราเป็นศากยบุตร ด้วย เราเป็นพระด้วย แล้ววันนี้เราเป็นลูกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย ทำไม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเทวดา อินทร์ พรหม ได้ ทำไมธรรมวินัยของ พระพุทธเจ้าสอนเราไม่ได้ ทำไมสอนหัวใจเราไม่ได้

หัวใจเราเป็นอย่างไร ทำไมใครในวิภูสงสารก็มาฟังเทศน์ขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดเวลา แล้วเรานะเป็นลูกแท้ๆ เลย เราเป็นลูกแท้ๆ เราจะเดินตาม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่เน็ ทำไมเราไม่รู้เรื่องอะไรเลยล่ะ ถ้ามันรู้ขึ้นมา พฤติกรรมของการดำรงชีวิตนะมันต่างกันไปแล้วล่ะ มันอยู่ของมันได้ อยู่ในที่สงบสงัด ดู

ติ เวลาเราต้องการจิตสงบ แล้วพอจิตสงบแล้วมันจะไปอยู่ที่คลุกคลี อยู่ในที่ฟังชาน ใอนันมันสงบอะไรของมัน

ถ้าครูบาอาจารย์ของเราอยู่ในที่สงบ เพราะมันยังสงบขนาดไหนมันยิ่งดี ยิ่งอยู่คนเดียวยิ่งยอด ยิ่งไม่พูดกับใครนี่สุดยอดเลย! เพราะตัวมันเป็นตัวของมันเอง มันยิ่งอยู่กับตัวของมันเองได้มากขนาดไหน มันยิ่งไม่กระทบกระเทือนใคร พอมันไม่กระทบกระเทือนใคร มันก็ไม่ออกไปรับรู้สิ่งใดเลย มันยิ่งมีความสุขของมัน ถ้าคนที่เขามีคุณธรรมเขาเป็นอย่างนั้น เขาจะไม่คลุกคลีกับใคร จะไปบ่าบอคอแตกกับโลก มันไม่เป็นอย่างนั้นหรือ อันนี้มันเป็นเรื่องโลกๆ

พูดถึงคุณสมบัติที่มันเป็น แล้วคุณสมบัติที่ไม่เป็นละ เห็นไหม ชัมมสัจจนา เอตัมมังคะละมุตตะมัง มงคล ๓๘ ประการ มงคลชีวิตเห็นใหม่ เกิดในประเทศอันสมควร เกิดจากพ่อจากแม่ เลี้ยงดูครูบาอาจารย์ เลี้ยงดูพ่อแม่ ดูแลครูบาอาจารย์ ชัมมสัจจนา เห็นใหม่ การสนทนาธรรมก็คือการปรึกษา การปรึกษา การปฏิบัติ วิทยานิพนธ์ของแต่ละบุคคล

คนหนึ่งเวลาเข้าป่าเข้าเขามาทั้งชีวิต มีประสบการณ์สิ่งใด มีประสบการณ์คือเทคนิค มีประสบการณ์สิ่งนี้เราปฏิบัติอย่างนั้น มีผลอย่างนั้น ถ้าเราปฏิบัติอย่างนี้ มีผลในทางที่ถ้อย ในทางถดถอยอย่างนี้ แล้วเราพลิกแพลงอย่างนี้ จิตใจมันจะเจริญมาอย่างนั้น

นี่แล้วคุยกัน ชัมมสัจจนา เขาหาเหตุผล ให้ผู้ปฏิบัติมันมีเทคนิคของมัน มันมีทางออกของมัน เวลาขึ้นของปัญญามันไม่มีขอบเขต ขึ้นของสมณะ ขึ้นของความสงบของใจ ธรรมฐาน ๔๐ ห้อง พุทธานุสติ ชัมมานุสติ สังฆานุสติ อานาปานสติ มรณานุสติ เห็นใหม่ ธรรมฐาน ๔๐ ห้อง นี่คือวิธีทำความสงบของใจ ปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา ก็ทำของเราเข้ามา

แต่เทคนิคในการกระทำ ผู้ที่ผ่านประสบการณ์ของเขามาแต่ละบุคคล เวลาเราชัมมสัจจนา เราได้ประโยชน์จากตรงนี้ เขาไปมีประสบการณ์ชีวิต แล้วเขาผ่านวิกฤติ มาขนาดไหน แล้วเขามาเล่าให้เราฟัง แล้วเราละ เราได้อะไรมา เราก็ได้ออนสบาย เมื่อคืนฝันดี ฝันว่าพรุ่งนี้เข้าบิณฑบาตแล้วจะได้ขามู ๕ ขา มันคนละเรื่องเลย เวลาจิตมัน

คิดของมันเองมันก็ไปอีกเรื่องหนึ่ง เวลาเขาภาวนาของเขาก็อีกเรื่องหนึ่ง แล้วซั่มม
 สากัจฉาเราคุยกันเพื่อเป็นประโยชน์ เห็นใหม่ มงคลชีวิต

ฉะนั้น เราเป็นสากยบุตรนะ เราบวชมาเป็นพระ เวลาบวชมาเป็นพระ สังคมของ
 พระนับถือกันเห็นใหม่ หลวงตาท่านบอกว่า “ครอบครวักรรมฐานจะถึงกันตลอด” คำว่า
 ถึงกันนะ มันรู้วุฒิภาวะของมัน การภาวนานี้หรือสั่งมันมีหนึ่งเดียว คนทำความสงบของ
 ใจขนาดไหน เวลาพูดมามันจะบอกว่าถึงกันที่มีความสงบมากน้อยแค่ไหน คน
 เข้าฌิกสมาธิ อุปะจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ คนไม่เคยถึงอัปปนาสมาธิจะพูดเรื่องอัปปนา
 สมาธิไม่ถูกเลย

เวลาคนเริ่มเดินอริยมรรคนะ โสคาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค พูด
 ออกมา คนที่เขาผ่านมาแล้วเขาฟังออกหมด การฟังออกหมด นี่รู้ถึงวุฒิภาวะของมัน
 ในครอบครวักรรมฐานเขาจะรู้ว่าวุฒิภาวะของใจของคนสูงต่ำแค่ไหน ยิ่งซั่มมสากัจฉา
 พูดธรรมะนี้ ทันทีเลยนะ ถ้าพูดธรรมะทันทีเลย

สูงต่ำคำขานขนาดไหนในใจมีงหมดเกลี้ยง! ไม่มีเหลือหรือ ออกมาแล้วได้แค่นั้น
 นั้น พอได้แค่นั้นเห็นใหม่ ในครอบครวักรรมฐานเขาถึงรู้กัน รู้ถึงวุฒิภาวะในหมู่คณะว่า
 ใครมีวุฒิภาวะสูงต่ำขนาดไหน แล้วเราคุยกัน

แต่! แต่ถ้ามันเป็นมิจฉาทิฐิ เวลาสูงต่ำคำขานล่อนจ้อนหมดแล้ว เขารู้หมดแล้ว ยัง
 ตะแบงนะ “ของฉันนี่ แหม ขาวปลอด สูงโปร่ง” พูดไปเรื่อยเปื่อย

นี่ในครอบครวักรรมฐาน เราเคารพกันบูชากันด้วยคุณธรรม ในธรรมวินัยนะ
 อาวุโส ภันเต เขาบอกว่า “ไม่นับถือ อาวุโส ภันเต ไซ้ใหม่” นับถือ อาวุโส ภันเต เป็น
 กฎหมายสากลของพระ พระเราจะเคารพกัน นับถือกันโดยอาวุโส ภันเต

แต่! แต่ในใจที่ลงกัน ถ้าเราถึงธรรม เราจะถึงพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ เรา
 จะลงพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ พระสงฆ์ที่เป็นพระอริยสงฆ์ที่เป็นตามความเป็นจริง
 จิตใจเราจะเคยเห็นหรือไม่เคยเห็น เราจะเคารพนอบนอบ จิตใจมันจะเคารพบูชา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตใจของเรา ถ้าครูบาอาจารย์ของท่านเป็นธรรม มันลงใจ
 เต็มที่ มันลงใจของมันนะ ไม่ต้องมาพูดกัน ไม่ต้องมาบอกเลยว่าเคารพไม่เคารพ มัน

เคารพโดยจิตได้สำนึก มันเคารพในหัวใจ มันไม่มีเล่ห์เหลี่ยมในใจเลย มันลงเต็มที ถ้างลงเต็มทีเห็นใหม่ สิ่งนี้เขาเรียกว่าลงในธรรม

ฉะนั้นอาวโส กันเต มันเป็นกฎหมายในพระไตรปิฎก นี่เรานับถือกันอยู่แล้ว ไม่มีมนุษย์คนไทยคนใดไม่นับถือกฎหมายไทย ไม่มีพระองค์ใดไม่นับถือธรรมวินัย นับถืออยู่แล้ว แต่คุณธรรมวุฒิภาวะในใจของครูบาอาจารย์นั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าเราถึงธรรมนะ เราก็งลงในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ถ้าเราถึงธรรมนะ เราจะลงในธรรม เราจะลงในความเป็นจริงอันนั้น แล้วถ้างลงในความจริงอันนั้น มันจะเป็นความจริงอันนั้นเห็นใหม่ ถ้ามันถึงธรรมนะ! ใจถึงธรรมมันถึงจะเป็นประโยชน์ ใจถึงธรรมมันเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์

วันนี้นำสำคัญทางพุทธศาสนานะ พูดถึงแก้วสารพัดนึก พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราเป็นพระสงฆ์กัน เราเป็นฆราวาส เราเห็นโทษของฆราวาสเราก็มาบวช บวชเป็นนักรบ บวชเป็นนักปฏิบัติ บวชเป็นนักรบ คุณธรรมของสงฆ์มันจะเกิดขึ้นมาจากการรบ จากการมรรคญาณเกิดในหัวใจ มรรคญาณของเราប់ทาบจับศึกกับกิเลสตัณหา ความทะยานอยาก เห็นใหม่ สงครามธาตุ สงครามขันธุ์

ถ้าเรามรรคญาณด้วยปัญญา ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา ของเรา มันเข้มแข็ง แล้วมันมีวุฒิภาวะ มันได้ต่อกรกับกิเลสตัณหาความทะยานอยากของเรา มันจะชำระสะสางกิเลส ออกเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป กิเลสในหัวใจมันรบกัน มันทำลายกันด้วยมรรคญาณของเรา ด้วยความเป็นไปของเรา ด้วยสังขารของเรา

เราเป็นคฤหัสถ์เราเห็นโทษของมัน เราถึงมาบวชเป็นนักรบ นักปฏิบัติ เราถึงเป็นสมมุติสงฆ์ เห็นใหม่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม พระสงฆ์ตั้งแต่พระอัญญาโกณฑัญญะ สงฆ์องค์แรกของโลก ตั้งแต่ดวงตาเห็นธรรม ของเรายังเป็นนักรบอยู่ เราจะรบกับกิเลสตัณหาความทะยานอยากขึ้นมาให้มันเป็นความจริง

ถ้าเป็นความจริงนะ ถ้าเป็นสงฆ์ขึ้นมาในหัวใจของเรา เราจะมีความมั่นคง เราจะถึงธรรมในหัวใจของเรา ถ้ามันถึงธรรมในหัวใจ ไม่มีสักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรา

มาศ ไม่มีการดูบ ไม่มีการคลำ ธรรมวินัยสดชื่นแจ่มใส ใจมันถึงธรรม แล้วมันจะลง
ธรรม ถ้าใจมันไม่ถึงธรรม มันก็ขวางไปเรื่อย ขวางมรรค ขวางผล ขวางการปฏิบัติ ชักกัน
ไป ดึงกันไปในทางโลกๆ

ในทางโลกๆ ทุกคนเห็นได้ จับต้องได้ พอมีการประชาสัมพันธ์ มีการชักนำกัน
มันก็ไหลกันไปตามกระแส กระแสไม่ใช่ความจริง ความจริงมันเป็นปัจเจกตั้ง ความจริง
มันเป็นสันติภูมิโลก ความจริงมันเป็นสังขารมโนในหัวใจ ถ้าหัวใจนี้มีความจริง มีสังขาร
มันจะถึงธรรม มันจะลงธรรม มันจะลงครูบาอาจารย์ ไม่เอาครูบาอาจารย์มาขาย จะทำ
ประโยชน์ตามความเป็นจริง ไม่เอาครูบาอาจารย์มาขาย

เมื่อใดถ้าเราคิดพลาดไป ครูบาอาจารย์เราก็จะเสียไปกับเรา เราจะไม่เอาครูบา
อาจารย์มาขาย เราพยายามประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเราทำคุณงามความดี เขาถามว่าลูก
ศิษย์ใคร อ้อ ลูกศิษย์อาจารย์องค์นั้น ชื่อ มันสม มันทำแล้ว ครูบาอาจารย์สั่งสอนมาแล้ว
ไม่เสีย ไม่เสียกาลเวลาที่ท่านสั่งสอนเรามา

แต่ถ้าเราทำผิดพลาดไป เราทำเสียหายไป อาจารย์ของเราจะเสียไปกับเราด้วย ถ้า
เราไปถึงธรรมแล้ว เราทำของเราได้ เราสร้างประโยชน์ของเราได้ เพื่อประโยชน์กับเรา
นะ

วันนี้วันสำคัญทางพุทธศาสนา เราเป็นศากยบุตร เราเป็นพระสงฆ์โดยผู้ตติงตตถ
กรรมกันขึ้นมา เราจะต้องทำความจริงของเราขึ้นมา ให้ธรรมมันครองใจของเราขึ้นมา
ถ้าใจเราครองธรรมของเราขึ้นมา เราจะฟังของเราได้ แล้วเราจะรู้จริงตามความเป็นจริง

วุฒิภาวะในใจมันแสดงออก มันรู้ได้ทันทีเลย แล้วคนเขามั่นใจของเขา เขาจะได้
มีที่พึ่งที่อาศัย ศาสนาจะมั่นคง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานเห็น
ไหม “มารเอ๋ย เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ไม่สามารถกล่าวแก่...” กล่าวแก่เจือ
ปนที่เขาผูกๆ กันไว้วันๆ กล่าวแก่สิ่งที่ลัทธิต่างๆ ที่เขาโจมตีศาสนา

แต่เวลาวันมาฆะเห็นไหม “มารเอ๋ย บัดนี้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเรา
เข้มแข็ง! มั่นคง! สามารถกล่าวแก่คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ อีก ๑ เดือนข้างหน้าเรา
จะปรินิพพาน”

วันนี้วันวิสาขบูชา เป็นวันประสูติ วันตรัสรู้ วันปรินิพพาน ทำใจของเราให้ถึง
ธรรม แล้วจะซาบซึ้งในบุญในกุศล ในความเมตตาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
แล้วเราปฏิบัติตัวเราให้เป็นพระที่ดี ให้เป็นคนที่ดี เพื่อสังคมจะได้ร่มเย็นเป็นสุข เอวัง